

Ramar för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga berörda utskott tillfälle att avge yttrande över budgetpropositionen för år 2006 (volym 1) om den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2006, utgifternas fördelning på utgiftsområden, beräkning av statsinkomsterna, förslag till utgiftstak för staten och låneramar samt de motioner som väckts med anledning av propositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Arbetsmarknadsutskottet har beredningsansvaret för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv. Utskottet kommenterar oppositionens förslag till ramar i respektive partimotion 2005/06:Fi240 (m), 2005/06:Fi241 (fp), 2005/06:Fi242 (kd) och 2005/06:Fi243 (c). *Moderaternas* förslag till fördelning på anslag finns i kommittémotion 2005/06:A414 och motsvarande förslag från *Centerpartiet* i motionerna 2005/06:A376 avseende utgiftsområde 13 och 2005/06:A377 avseende utgiftsområde 14.

Yttrandets struktur följer ordningen *Budgetpropositionen*, *Motioner*, *Arbetsmarknadsutskottets kommentarer och synpunkter* och *Avvikande meningar*. I avsnittet *Den ekonomiska politiken* behandlar utskottet övergripande frågor med bäring på både arbetsmarknad och arbetsliv. I avsnitten *Arbetsmarknad* och *Arbetsliv* behandlas frågor som kan avgränsas.

Utskottets överväganden

Budgetpropositionen

Den ekonomiska politiken

Regeringen betonar att svensk ekonomi utvecklas väl. Förra årets exportledda tillväxt väntas nu gå över i en inhemskt driven tillväxt med stora investeringar och ökad privat konsumtion. BNP-tillväxten beräknas 2005 uppgå till 2,4 % och till 3,1 % 2006. Samtidigt som den svenska ekonomin utvecklas väl kommer det enligt regeringens bedömning att finnas lediga resurser där, vilket innebär att takten i den ekonomiska tillväxten väntas vara god även under de närmast följande åren.

Regeringens prognoser bygger på underlag från bl.a. Statistiska centralbyrån, Europeiska kommissionen och Konjunkturinstitutet. Information fram till den 13 september har beaktats.

Nyckeltal för 2006 inom det arbetsmarknadspolitiska området

Förändring i % (Antaganden enligt den ekonomiska vårpropositionen 2005 anges inom parentes)

Öppen arbetslöshet, andel av arbetskraften	4,8 (..) ¹
Arbetsmarknadspolitiska program, andel av arbetskraften	3,6 (2,7)
Antal sysselsatta, årlig förändring	1,3 (1,1)
Timlön, årlig förändring	3,4 (3,5)

En sund ekonomi i kommunsektorn är avgörande för välfärden. Under de senaste åren har det ekonomiska resultatet i sektorn förbättrats, även om många kommuner fortfarande uppvisar negativa resultat. Den starka underliggande ekonomiska utvecklingen kommer tillsammans med bl.a. det av regeringen föreslagna sysselsättningspaketet – se närmare nedan – att bidra till en ökad sysselsättning i kommuner och landsting. Regeringen bedömer att kommunsektorn som helhet kommer att fortsätta att visa goda resultat 2006. För att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar för kommuner och landsting och höja kvaliteten i välfärden föreslår regeringen i budgetpropositionen att statsbidragen höjs med 1 miljard kronor 2007 och 6 miljarder kronor 2008.

Enmansföretag som i dag driver verksamheten utan anställda bör under 2006 och 2007 bara betala ålderspensionsavgiften i arbetsgivaravgifterna på lönen till en person som de anställer. Sänkningen av löneskatterna bör avse en längre period – uppemot ett år – från anställningens början. Reformen är en del av en grön skatteväxling och syftar till att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag till konkret utformning av reformen.

¹ Efter att vårpropositionen 2005 avlämnades har det skett en omläggning av arbetsmarknadsstatistiken. Den bedömning som redovisades i vårpropositionen är därför inte direkt jämförbar med bedömningen i budgetpropositionen för 2006.

Flertalet reformer som redovisas i budgetpropositionen, däribland av arbetsmarknadspolitiska program och utbildning, syftar till att minska arbetslösheten. Utöver dessa föreslår regeringen åtgärder inom olika utgiftsområden för att stimulera efterfrågan på varor och tjänster i ekonomin.

Regeringens sysselsättningspaket kommer att innebära att de offentliga finanserna försämrats tillfälligt under 2006. Men om inga åtgärder vidtas är risken stor att arbetslösheten permanentas på en hög nivå. Det skulle leda till sämre offentliga finanser på sikt. När arbetslösheten har pressats tillbaka ska det finansiella sparandet i offentlig sektor återigen öka. Målet om 2 % överskott under en konjunkturcykel ligger fast.

Arbetsmarknad

Utvecklingen på arbetsmarknaden var negativ under 2004 med minskat antal sysselsatta respektive arbetade timmar. Även första kvartalet 2005 kännetecknades av en svag utveckling. Orsakerna till detta var bl.a. hög produktivitetstillväxt i industrin, att den privata konsumtionen var återhållsam och att kommunsektorn konsoliderat sin ekonomi.

Efter en svag inledning under 2005 skedde en uppgång av antalet arbetade timmar under andra kvartalet. Samtidigt fortsatte antalet nyanmälda platser att stiga och antalet varsel att minska. Även om konjunkturläget kan betecknas som gynnsamt finns en eftersläpning på arbetsmarknaden, vilken leder till höga utgifter på arbetsmarknadsområdet. Även inom ohälsområdet kvarstår alltför höga utgifter, även om en viss förbättring har skett.

I jämförelse med EU och OECD som helhet har Sverige en väl fungerande arbetsmarknad. Sysselsättningen är högre och arbetslösheten lägre. Trots detta är alldeles för många människor i Sverige utan arbete.

Det långsiktiga målet för den ekonomiska politiken om full sysselsättning ligger fast. Målet för arbetsmarknadspolitiken – att bidra till en väl fungerande arbetsmarknad – ska tillsammans med övrig politik bidra till att målet för den ekonomiska politiken uppnås.

Målet för arbetsmarknadspolitiken ska nås genom tre verksamhetsområden: förmedlingsverksamhet, programverksamhet respektive verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning. För vardera av dessa verksamhetsområden har mål fastställts. Av budgetpropositionen under utgiftsområde 13 framgår att regeringen, för att bedöma måluppfyllelsen, för varje mål har formulerat en inriktning och en återrapportering. Detta är föremål för en löpande resultatuppföljning i tre steg under året. Till detta kommer sedvanlig mål- och resultatdialog mellan regeringen och myndigheten.

I budgetpropositionen under utgiftsområde 13 anger regeringen följande utvecklingsområden som prioriterade för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten:

- Öka kontakterna mellan arbetsförmedling och arbetsgivare.

- Säkerställ att de prioriterade grupperna verkligen prioriteras inom samtliga arbetsmarknadspolitiska program.
- Förbättra och säkerställ enhetlig tillämpning av de arbetsmarknadspolitiska regelverken inom AMV.
- Anpassa bättre den nationella arbetsmarknadspolitiken till de regionala och lokala förutsättningarna.

Regeringens mål om att den reguljära sysselsättningen för personer i åldern 20–64 år ska uppgå till 80 % kvarstår även om målet inte kommer att nås under de närmaste åren. Den reguljära sysselsättningsgraden beräknas under 2005 och 2006 uppgå till 76,6 % för att sedan, enligt regeringens prognos, successivt stiga till 77 % år 2007 respektive 77,2 % år 2008.

Också målet om att den öppna arbetslösheten ska pressas tillbaka till 4 % ligger fast. Som framgått beräknas den öppna arbetslösheten uppgå till 4,8 % år 2006 varefter den väntas reduceras till 4,4 % år 2007 respektive 2008. (*Anm.* Under 2005 har Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning genomgått en större omläggning som medför att arbetslöshetstallet har stigit utan att det svarar mot en ökning av den reella arbetslösheten. En öppen arbetslöshet på 4,5 % motsvarar uppskattningsvis ca 4,0 % enligt den tidigare definitionen.)

I budgetpropositionen presenterar regeringen ett sysselsättningspaket som ska ge 55 000 personer möjlighet till arbete, praktik eller utbildning. Sysselsättningspaketet är inriktat mot både privat och offentlig sektor och syftar till att ge såväl kortsiktiga som långsiktiga effekter i form av ökad efterfrågan på och utbud av arbetskraft, förbättrad matchning mellan lediga platser och arbetssökande liksom höjd kvalitet inom offentlig sektor. Skadliga effekter i form av undanträngning undviks i största möjliga mån genom att en betydande del av insatserna riktas till dem som står längst från arbetsmarknaden.

Sysselsättningspaketet innehåller följande huvudkomponenter respektive antal programplatser:

Plusjobb	20 000
Praktikplatser	13 000
Utbildningsvikariat i vård och omsorg	10 000
Arbete och praktik till högskoleutbildade	7 500
Lärlingsplatser	3 000
Kvalificerad yrkesutbildning	1 000
Arbetsmarknadsutbildning	500
<i>Totalt</i>	<i>55 000</i>

Som framgått väntas en inhemskt driven tillväxt med stora investeringar och ökad privat konsumtion. Regeringen bedömer att efterfrågeökningen under 2005 och 2006 kommer att leda till starkare efterfrågan på arbetskraft inom den privata sektorn. Kommunsektorns förbättrade finanser och regeringens sysselsättningspaket möjliggör en positiv utveckling i den

offentliga sektorn. Regeringen menar att sysselsättningspaketet visar att det finns möjligheter att bedriva en expansiv politik i ett läge som präglas av hög arbetslöshet utan att utgiftstaket äventyras.

Sammantaget räknar regeringen enligt finansplanen med att sysselsättningen ökar med 0,1 % under 2005 och med 1,3 % under 2006. Den öppna arbetslösheten bedöms minska från 5,9 % under 2005 till 4,8 % under 2006.

Utgifterna inom politikområdet styrs i huvudsak av utvecklingen på arbetsmarknaden som i sin tur påverkar nivån på den öppna arbetslösheten och antalet företagskonkurser. Vidare påverkas utgifterna av omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen och ersättningsnivåerna inom arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet.

Under de senaste åren har utgifterna ökat till följd av en stigande öppen arbetslöshet och fler deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. De arbetsmarknadspolitiska insatserna har ökat innevarande år, främst i form av anställningsstöd som inte belastar utgifterna under utgiftsområdet utan innebär minskade skatteinkomster. Skattekrediteringen för anställningsstöd vid anställning av långtidsarbetslösa beräknas under 2005 uppgå till knappt 3,2 miljarder kronor och under 2006 till drygt 7,6 miljarder kronor.

Sammantaget beräknas utgifterna 2005 under utgiftsområde 13 bli 153 miljoner kronor lägre än regeringen bedömde förra hösten. Förutsatt att riksdagen bifaller förslag till tilläggsbudget i samband med den nu aktuella budgetpropositionen beräknas utgiftsområdet omfatta 69 160 miljoner kronor år 2005.

För budgetåret 2006 väntas större utgifter, detta främst till följd av satsningen i form av sysselsättningspaketet, höjningar av den högsta ersättningsgrundande lönekostnaden för lönebidrag och ökade utgifter för den statliga lönegarantiersättningen. Ramen föreslås öka till 70 230 miljoner kronor 2006 för att under de två följande åren minska främst på grund av reducerad arbetslöshet.

Arbetsliv

Goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män är det övergripande målet för arbetslivspolitik. Detta fordrar ett helhetsperspektiv och att samverkan säkerställs mellan de olika verksamhetsområdena inom arbetslivspolitik, arbetsmiljö, arbetsrätt, lönebildning och olika delar av jämställdhetspolitiken.

Under de senaste åren har regeringen vidtagit en rad åtgärder för att bekämpa ohälsan i arbetslivet, bl.a. genom ett 11-punktsprogram för ökad hälsa och en avsiktsförklaring för ökad hälsa i arbetslivet. Stora delar av dessa program är nu genomförda. Dessa åtgärder har bl.a. resulterat i minskad förekomst av sjukskrivningar.

I budgetpropositionen betonas att arbetsmiljöpolitiken har ett vidare syfte än att medverka till att minska sjukskrivningarna. Åtgärderna ska bidra till att uppnå en i alla avseenden god och utvecklande arbetsmiljö.

I 2006 års budgetproposition presenteras nya åtgärder mot ohälsan. Arbetsförmågan hos sjuka och funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga ska tas till vara och sjukförsäkringen ska fungera som en bro tillbaka till arbetslivet. Vissa av de nya åtgärderna har anslagseffekter inom utgiftsområde 14, däribland förslaget om medel för förstärkt företagshälsovårdsutbildning under åren 2006–2008. Bland reformförslagen inom utgiftsområde 14 finns också ökade resurser till Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning respektive Jämställdhetsombudsmannen.

Utgifterna 2005 under utgiftsområde 14 väntas enligt den nu aktuella budgetpropositionen ligga på den nivå som regeringen beräknade förra hösten, dvs. 1 194 miljoner kronor. För budgetåret 2006 väntas en smärre utgiftsökning. Ramen för utgiftsområdet beräknas till 1 224 miljoner kronor.

Motioner

Den ekonomiska politiken

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet redovisar i sina ekonomisk-politiska motioner de förslag som partierna gemensamt utarbetat inom ramen för sitt samarbete i Allians för Sverige. Förslagen, som bl.a. innefattar reformer av arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsförsäkringen, syftar enligt partierna till fler jobb och fler människor i arbete.

Moderaterna riktar i sin motion kritik mot riktlinjerna för den ekonomiska politiken i budgetpropositionen. Partiet förespråkar ett brett program för att förbättra ekonomins funktionssätt och produktionsförmåga. Där ingår ömsesidigt förstärkande åtgärder bl.a. för en flexiblare arbetsmarknad och för lägre kostnader att anställa. *Folkpartiet* beräknar den verkliga arbetslösheten till ca 17 %, vilket motsvarar ungefär en miljon människor. En rad reformer krävs för att öka människors vardagsmakt och som premierar flit, sparande, risktagande och förkovran. *Kristdemokraterna* framhåller den höga arbetslösheten som det mest akuta ekonomisk-politiska problemet i vårt land. Men också problemet med hög korttids- och långtidsfrånvaro måste tacklas. Antalet arbetade timmar bör införas som ett nytt mål för den ekonomiska politiken och arbetsmarknadspolitiken. Även *Centerpartiet* framhåller vikten av att öka antalet arbetade timmar. Detta är avgörande för om vi ska klara de krav som ställs till följd av en åldrande befolkning.

Arbetsmarknad

Oppositionen föreslår för 2006 besparingar på utgiftsområde 13 på mellan 11 och 21 % av de belopp regeringen föreslår. De största besparingarna görs på anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Samtliga fyra oppositionspartier lägger samtidigt fram förslag om en betydande höjning av statens bidrag till lönegarantiersättning.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ram för utgiftsområde 13 de tre kommande åren framgår av nedanstående tabell.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, regeringens förslag och förändringar föreslagna av oppositionen

Miljoner kronor

År	2006	2007	2008
Regeringen	70 230	67 746	63 699
m	-10 026	-10 560	-9 161
fp	-14 866	-14 047	-15 108
kd	-10 401	-9 609	-8 151
c	-8 017	-8 620	-8 668

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och *Centerpartiet* har som framgått utarbetat ett gemensamt förslag om reformering av arbetslöshetsförsäkringen, vilket redovisas i partiernas ekonomisk-politiska motioner. Förslaget innebär en högre egenfinansiering i försäkringen och besparingar till följd av regeländringar. Arbetsvillkoret skärps till 80 timmars arbete i månaden under sex månader. Studerandevillkoret tas bort och den överhoppningsbara tiden begränsas till högst fem år. Arbetslöshetsersättningen baseras på de senaste 12 månadernas inkomster. Arbetslöshetsersättning ska lämnas under maximalt 300 ersättningsdagar utom till arbetslösa med försörjningsansvar för barn som kan få ersättning under 450 dagar. Ersättningen blir 80 % av förlorad inkomst under de första 200 dagarna och därefter 70 %. Taket för den högsta dagpenningen uppgår till 680 kr per dag. När ersättningsperioden är slut övergår den arbetslöse i en jobbgaranti med 65 % ersättning. Om den arbetslöse inte deltar i jobbgarantin lämnas ingen ersättning. Den föreslagna arbetslöshetsförsäkringen ska vara obligatorisk och omfatta alla som förvärvsarbetar.

I de ekonomisk-politiska motionerna från *Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna* respektive *Centerpartiet* läggs ett gemensamt förslag fram om arbetsmarknadspolitiska åtgärder m.m. Där förespråkas införande av en ny myndighetsorganisation inom arbetsmarknadspolitiken, ökad inriktning på matchning i förmedlingsarbete och minskad volym på de arbetsmarknadspolitiska programmen. Dagens riktade anställningsstöd ersätts med ett förslag om nystartsjobb. Friåret avskaffas.

Det gemensamma borgerliga förslaget om nystartsjobb innebär att arbetsgivaravgifterna helt tas bort för personer som uppburit arbetslöshetsersättning, sjukpenning, förtidspension eller socialbidrag i mer än ett år. Nedsättningen gäller arbete i näringslivet och under lika lång tid som veder-

börande varit frånvarande från arbetslivet, dock högst fem år. För ungdomar (20–24 år) som varit långtidsarbetslösa sker nedsättningen i högst ett år. Nystartsjobben ska under vissa angivna villkor omfatta även nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare. Lagen om anställningsskydd (LAS) ska gälla för nystartsjobben.

Moderaterna räknar med att regeringens sysselsättningspaket kortsiktigt kommer att leda till endast ca 15 000 fler sysselsatta och inte 55 000 som regeringen räknar med. Nystartsjobb framhålls som ett bättre alternativ än befintliga anställningsstöd och de plusjobb som enligt budgetpropositionen ska införas. Moderaterna anslår mer medel än regeringen till lönebidrag, som till en del ska användas inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid.

Folkpartiet förordar, utöver gemensamma förslag med de tre övriga borgerliga partierna, bl.a. riktade insatser för att minska utanförskapet och få fler människor i arbete. Ett sysselsättningsmål bör införas om att minst 60 % av alla i arbetsför ålder i varje grannkapsområde och valdistrikt ska ha ett arbete. Riskkapitalmedel anslås så att personer som befinner sig i utanförskap ska kunna förverkliga kreativa projekt som skapar arbetstillfällen.

Kristdemokraternas förslag, förutom de för oppositionen gemensamma, innebär bl.a. en särskild satsning på insatser för personer som befinner sig i gränslandet mellan statens arbetsmarknadspolitik och kommunernas socialpolitik. En reform benämnd Bruk för alla riktas mot de 10 000–20 000 personer som varit arbetslösa mer än tio år.

Utöver besparingarna genom de borgerliga partiernas gemensamma förslag räknar *Centerpartiet* med besparingseffekter av fler lokala arbetsmarknadslösningar när organisationen på arbetsmarknadsområdet ändras. Medel beräknas för mer privat arbetsförmedling och ytterligare lönebidragsplatser. En överföring av medel sker till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för en satsning på lärlingsutbildning.

Arbetsliv

Inom utgiftsområde 14 anser oppositionen att besparingar kan göras på mellan 24 och 28 % av vad regeringen föreslagit i budgetpropositionen.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ram för utgiftsområde 14 de tre kommande åren framgår av nedanstående tabell.

Utgiftsområde 14 Arbetsliv, regeringens förslag och förändringar föreslagna av oppositionen

Miljoner kronor

År	2006	2007	2008
Regeringen	1 224	1 191	1 212
m	-292	-438	-443
fp	-324	-470	-476
kd	-339	-533	-539
c	-314	-460	-466

Moderaterna, *Folkpartiet*, *Kristdemokraterna* och *Centerpartiet* har lagt fram gemensamma förslag inte bara på arbetsmarknadsområdet utan även på arbetslivsområdet. I de ekonomisk-politiska motionerna från respektive parti föreslås neddragningar av medlen till Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet.

Samtliga fyra oppositionspartier vill enligt sina budgetförslag slopa eller skära ned anslaget till särskilda utbildningsinsatser.

Moderaterna föreslår en annan myndighetsstruktur än regeringen. Jämställhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Handikappombudsmannen slås samman till en myndighet.

Folkpartiet och *Centerpartiet* anser att medel som beräknats för Arbetsdomstolen bör föras till utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Kristdemokraterna vill, jämfört med regeringens förslag, minska anslagen till Medlingsinstitutet, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning och Delegationen för jämställdhetsintegrering.

Arbetsmarknadsutskottets kommentarer och synpunkter

Den ekonomiska politiken

Arbetsmarknadsutskottet vill understryka att målet om att den reguljära sysselsättningen för personer i åldern 20–64 år ska uppgå till 80 % ligger fast. Den öppna arbetslösheten ska också pressas tillbaka till 4 %, i ett första steg på väg mot full sysselsättning. Utskottet förutsätter att regeringen fortlöpande följer utvecklingen på arbetsmarknaden och, om så erfordras, föreslår ytterligare åtgärder för att dessa mål ska nås.

Det sker en fortsatt långsam förbättring av arbetsmarknadsläget. Den slutsatsen drar Arbetsmarknadsstyrelsen i redovisningen av arbetsmarknadsläget i september 2005, vilken publicerades den 11 oktober 2005. Förbättringen märks främst i form av ett stadigt ökande antal lediga platser. Dessutom har antalet varsel minskat markant. Under september 2005 fick 61 000 inskrivna på arbetsförmedlingarna ett arbete. Det var närmare 2 000 fler än under samma månad förra året. Obalanstalet, dvs. antalet

personer i öppen arbetslöshet eller program, har slutat öka under de senaste månaderna men ligger fortfarande så högt som 7,7 %. Andelen arbetslösa är 5,1 %.

Konjunkturinstitutet slog i sin årliga Lönebildningsrapport, som publicerades den 13 oktober 2005, fast att återhämtningen av svensk ekonomi fortsätter. Antalet arbetade timmar började stiga under andra kvartalet i år. Enligt Konjunkturinstitutets månadsundersökning Konjunkturbarometern för september 2005 har för industrins del exportorderingången och produktionsvolymen ökat något, medan sysselsättningen fortsatt minska. Framöver väntas en relativt god tillväxt samtidigt som de anställda inom industrin blir färre. Byggbranschen, handeln och de privata tjänstenäringarna har utvecklats mer positivt och där är man optimistisk inför de kommande månaderna.

Ytterligare positiva signaler kommer från Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) som redovisar en viss minskning av antalet konkurser 2005 jämfört med motsvarande period förra året.

Den senast publicerade statistiken från Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar avser augusti 2005. Där framgår att antalet sysselsatta var större då än under samma månad 2004. Såväl antalet som andelen arbetslösa var dock högre i augusti 2005 än i augusti 2004.

Bemanningsbranschen har haft en stark tillväxt under första halvåret 2005. Enligt uppgifter publicerade av arbetsgivar- och branschorganisationen Bemanningsföretagen i samarbete med Handelns utredningsinstitut den 22 september 2005 steg omsättningen i branschen med 28 % under första halvåret. Tillväxten i branschen har inte varit så god sedan första kvartalet 2001.

Arbetsmarknadsutskottet finner det glädjande att det sedan hösten 2004 i flera undersökningar kunnat konstateras en förbättring av konjunkturen och arbetsmarknadsläget. Den gynnsamma utvecklingen kommer framför allt till uttryck i plats- och varselstatistiken. Arbetslöshetsnivån är dock fortfarande hög. Därför välkomnar utskottet de satsningar som presenteras i budgetpropositionen i syfte att bekämpa arbetslösheten, höja sysselsättningen och öka den hållbara tillväxten. Det finns anledning att förvänta en stigande efterfrågan på arbetskraft till följd av de planerade reformerna. I detta läge är det viktigt att arbetsförmedlingarna aktivt söker verka för rekryteringar och en effektiv matchning och att de arbetsmarknadspolitiska programmen vidareutvecklas och används. Utskottet återkommer nedan till dessa frågor.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknadsverket har en central roll i att bidra till måluppfyllelsen för arbetsmarknadspolitiken. Utskottet ser positivt på det utvecklingsarbete som pågår i Regeringskansliet och i verket när det gäller mål- och resul-

tatuppföljning för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och som redovisas i budgetpropositionen. Det är, som utskottet framhållit i tidigare sammanhang, viktigt att mål och resultat presenteras på ett tydligt sätt.

De största besparingarna i oppositionens budgetförslag genomförs genom förändringar i arbetslöshetsförsäkringens finansiering och regelsystem. Egenfinansieringen beräknas, enligt det för oppositionen gemensamma förslaget, öka med 10 miljarder kronor. Huvudkomponenterna i övrigt är ett skärpt arbetsvillkor, en sänkning av högsta dagpenningen från nuvarande 730 kr till 680 kr, nedtrappning av ersättningen, en intjänandetid (arbetsvillkor) på 12 månader i stället för dagens 6, kortare överhoppningsbar tid och ett borttaget studerandevillkor. Sammantaget beräknar oppositionen dessa besparingar till 3,6 miljarder kronor.

Arbetsmarknadsutskottet konstaterar att det borgerliga förslaget innebär allvarliga försämringar av arbetslöshetsförsäkringen. Många arbetslösa personer skulle få en väsentligt sämre ekonomisk situation eller stå helt utan ersättning om förslaget genomfördes. Hur stora de anslagsmässiga besparingarna blir tycks förslagsställarna inte vara helt eniga om, åtminstone inte om man ser till hur dessa beräknats för olika komponenter i förslaget till ändrade ersättningsregler. Inte heller går det att ur de ekonomisk-politiska motionerna utläsa om de fyra partierna har en gemensam uppfattning om på vilket sätt höjningen av egengifterna ska genomföras.

Samtantaget uppvisar oppositionspartierna stora skillnader i sina anslagsberäkningar för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd för 2006, eller mellan drygt 8 och drygt 15 miljarder kronor. Samtliga alternativ innebär stora ingrepp i gällande villkor och regelsystem. Det måste bedömas som helt orealistiskt, även i ett läge när det fanns politisk majoritet för detta, att på mycket kort tid genomföra besparingar av denna storleksordning – förändringarna är tänkta att träda i kraft 2006.

I budgetpropositionen framhålls att utvärderingar visar att en kombination av stöd och kontroll är en effektiv metod för att hjälpa arbetslösa att få arbete. Därför ska matchningen av arbetslösa förbättras och kontrollen av försäkringssystemen göras enhetlig över hela landet. Arbetsmarknadsverket kommer under 2006 att bedriva försöksverksamhet med en modell där ansvaret för att ifrågasätta arbetslöshetsersättningen flyttas till en central funktion inom arbetsförmedlingen. Detta väntas bidra till en enhetligare tillämpning av regelverket och därmed ökad rättssäkerhet för den enskilde. Utskottet avvaktar den redovisning av resultaten som ska lämnas i budgetpropositionen för 2007.

Utskottet noterar att *Moderaterna* i sin ekonomisk-politiska motion betonar vikten av efterlevnad och kontroll när det gäller regelverket för arbetslöshetsförsäkringen. Det kan enligt utskottet mot den bakgrunden ses som något förvånande att de av *Moderaterna* förespråkade sanktionerna vid vissa regelbrott – otillräcklig sökaktivitet från den arbetslöses sida respektive uppbärande av ersättning under semester eller dylikt – innebär en lindring jämfört med de regler som nu gäller.

Som framgått förespråkar *Moderaterna*, *Folkpartiet*, *Kristdemokraterna* och *Centerpartiet* omfattande neddragningar av de arbetsmarknadspolitiska programmen, däribland anställningsstöden. Utskottet ställer sig för sin del bakom regeringens bedömning i budgetpropositionen att anställningsstöden tillhör de program som fungerar bäst för grupper med svag etablering på arbetsmarknaden. Denna uppfattning grundas bl.a. på slutsatsen från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (Ifau R2004:17) att personer med anställningsstöd får osubventionerat arbete i genomsnitt åtta månader tidigare än de som inte har fått anställningsstöd.

Utskottet vill i sammanhanget framhålla vikten av tydligare prioritering av arbetsmarknadspolitiska program. Det är därvid angeläget att ta hänsyn till eventuella skillnader mellan kvinnors och mäns behov av insatser. I likhet med regeringen vill utskottet framhålla att de arbetsmarknadspolitiska insatserna ska ha en sådan kvalitet och effektivitet att de på ett påtagligt sätt förbättrar möjligheterna för de arbetslösa att få ett reguljärt osubventionerat arbete. Åtgärderna får inte användas så att de onödigtvis tränger ut och ersätter ordinarie arbeten.

Friåret bör vidareutvecklas i enlighet med vad regeringen angett i budgetpropositionen. Genom friåret har många personer fått möjlighet att pröva något nytt samtidigt som arbetslösa fått arbete. Utskottet ser positivt på att regeringen för 2005 inriktat friåret på de prioriterade grupperna inom arbetsmarknadspolitiken.

Det sysselsättningspaket som presenteras i budgetpropositionen välkomnas av utskottet. Detta innebär utökade volymer på de arbetsmarknadspolitiska programmen och kan sammantaget komma att få stor inverkan på sysselsättningsutvecklingen och den öppna arbetslösheten. Det är värdefullt att sysselsättningspaketet innefattar flera delar, däribland en form av anställningsstöd, benämnd plusjobb, praktikplatser och insatser riktade mot arbetslösa akademiker.

Som framgått föreslår de borgerliga partierna krympta åtgärdsvolymer respektive nystartsjobb.

Folkpartiet, som således är ett av partierna som står bakom nedskärningsförslagen, lyfter samtidigt i sin ekonomisk-politiska motion fram frågor om utanförskap. Det gör även *Kristdemokraterna* med sitt förslag om en insats benämnd Bruk för alla.

Utskottet anser att plusjobben i regeringens sysselsättningspaket, utökningen av anställningsstöden, medelstillskottet när det gäller arbetsplatsintroduktion för invandrare och arbetsförmedlingens uppdrag att erbjuda prova-på-platser kan väntas bidra till att motverka utanförskap.

Som kommentar till *Centerpartiets* förslag om anslagsmedel till fler respektive privata arbetsförmedlingsaktörer vill utskottet framhålla värdet av att en offentlig förmedling kan tillhandahålla en likvärdig och god service till arbetsgivare och arbetstagare över hela landet. Det är viktigt att förmedlingen bl.a. medverkar till geografisk och yrkesmässig rörlighet.

De fyra borgerliga partiernas förslag om ökade anslag för bidrag till lönegarantiersättning bör avvisas med hänvisning till att frågan om långsiktig finansiering av lönegarantin bereds i Regeringskansliet.

Sammanfattningsvis välkomnar utskottet den satsning på arbetslinjen som kommer till uttryck i budgetpropositionen. Aktivitet i form av arbete eller utbildning kommer även framgent att vara avgörande för sysselsättnings- och tillväxtpolitiken. Utskottet anser att regeringens förslag om ram för utgiftsområde 13 Arbetsmarknad ska godtas.

Arbetsliv

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och *Centerpartiet* har som framgått föreslagit reducerade anslag för Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet. Arbetsmarknadsutskottet avvisar dessa förslag.

Utskottet delar regeringens uppfattning i budgetpropositionen att det finns goda förutsättningar att nå regeringens mål om att frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivningar ska halveras till 2008 i förhållande till 2002, samtidigt som antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar ska minska. Verksamheten hos myndigheter inom arbetslivsområdet, tidigare insatser inom utgiftsområde 14 och det ovannämnda 11-punktsprogrammet för ökad hälsa bedöms ha bidragit till att ohälsomålet är inom räckhåll. Det är nu viktigt att gå vidare med fortsatta insatser.

Arbetsmiljöverket har enligt utskottets uppfattning en viktig roll i det system som bl.a. inkluderar skyddsombud och företagshälsovård och som ska vidta åtgärder för en bättre arbetsmiljö och motverka ohälsa och olycksfall. Om detta angelägna uppdrag ska kunna fullföljas måste medelstillsdelningen vara tillräcklig och verksamheten bedrivas på ett effektivt sätt.

Statskontoret har i september 2005 av regeringen fått i uppdrag att utvärdera Arbetslivsinstitutet i förhållande till de uppdrag och mål som finns för verksamheten samt att lämna förslag till förbättringar. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2007. Utskottet välkomnar utvärderingen och anser att oppositionspartiernas förslag om nedskärning av anslaget till Arbetslivsinstitutet med sikte på nedläggning bör avvisas.

Det bör i sammanhanget nämnas att den av regeringen föreslagna anslagsförstärkningen för Arbetslivsinstitutet för 2006 avvisas av oppositionen som därutöver vill göra betydande nedskärningar. Utskottet konstaterar att förstärkningen avser medel för företagshälsovårdsutbildning. De fyra borgerliga partierna betonade så sent som våren 2005 i en gemensam reservation (res. 1 i bet. 2004/05:AU6) att det är angeläget att stärka företagshälsovårdsorganisationen.

Med anledning av *Moderaternas* förslag om en sammanslagning av fyra ombudsmän mot diskriminering vill utskottet peka på att Diskrimineringskommittén (dir. 2002:11) har till uppdrag att bl.a. överväga ett alternativ om sammanslagning av några eller samtliga av de berörda ombudsmannainstitutionerna. Samma kommitté ska pröva frågan om överflyttning av

diskrimineringsmål med arbetsrättslig anknytning till allmän domstol. Kommitténs uppdrag ska slutredovisas senast den 31 januari 2006. Med hänvisning till kommitténs pågående arbete anser utskottet det nyss nämnda förslaget från Moderaterna liksom *Folkpartiets* respektive *Centerpartiets* förslag om att medel för Arbetsdomstolen ska föras bort från utgiftsområde 14 bör avvisas.

Utskottet delar regeringens slutsats att lönebildningen fungerar väl. Det är positivt att arbetsmarknadens parter under de senaste åren tagit ett betydande ansvar. Sedan mitten av 1990-talet har den nominella löneökningstakten varit ungefär hälften så hög som under 1980-talet, samtidigt som reallöneutvecklingen har varit betydligt bättre.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens förslag om ram för utgiftsområde 14 Arbetsliv ska godtas.

Stockholm den 24 oktober 2005

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Margareta Andersson (c), Laila Bjurling (s), Anders G Högmark (m), Tina Acketoft (fp), Christer Skoog (s), Stefan Attefall (kd), Camilla Sköld Jansson (v), Cinnika Beiming (s), Patrik Norinder (m), Lars Lilja (s), Carl B Hamilton (fp), Ann-Marie Fagerström (s), Henrik Westman (m), Ronny Olander (s), Ulf Holm (mp) och Ann-Christin Ahlberg (s).

Avvikande meningar

1. Utvecklingen på arbetsmarknaden m.m. (m, fp, kd, c)

av Margareta Andersson (c), Anders G Högmark (m), Tina Acketoft (fp), Stefan Attefall (kd), Patrik Norinder (m), Carl B Hamilton (fp) och Henrik Westman (m) som anför följande.

Trots att vi befinner oss i en period med återhämtning i den svenska ekonomin och ett allmänt sett förstärkt arbetsmarknadsläge kvarstår stora problem på den svenska arbetsmarknaden. Våra partier – Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet – som samarbetar inom ramen för Allians för Sverige anser att det är viktigt att tydligare identifiera dessa problem. Därmed underlättas enligt vår mening möjligheterna att komma fram till lösningar.

Vi menar att det traditionella sättet att belysa situationen på arbetsmarknaden – genom framför allt uppgifter om öppen arbetslöshet och sysselsättning – är otillräckligt. Under 2005 beräknas enligt regeringen den öppna arbetslösheten uppgå till 4,8 %. Om man dessutom räknar in personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program får man fram det s.k. obalansstallet. Regeringen räknar med att det i år ska uppgå till 8,4 %.

Men problemen är större än så. Om man vill ge en bild av situationen på arbetsmarknaden och i arbetslivet som även speglar problemet att allt färre har att försörja alltfler, vilket därmed ökar påfrestningarna på samhällsekonomin och de offentliga budgetarna, är det också viktigt att visa hur stor andel av människorna i arbetsför ålder som uppbär någon form av ersättning vid arbetslöshet eller ohälsa. Då måste man exempelvis, förutom öppet arbetslösa och personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program, även räkna in personer som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning (tidigare benämnda förtidspension och sjukbidrag) och personer som är långtidssjuka mer än ett år. Med detta beräkningssätt kommer man fram till att det är över 20 % av alla i åldersgruppen 16–64 år som uppbär någon form av ersättning vid arbetslöshet eller ohälsa.

Uppgifter om antal arbetade timmar i ekonomin ger ytterligare information om allvaret i de samhällsekonomiska problemen och den dåligt fungerande arbetsmarknaden liksom om den demografiska utmaningen. År från år har antalet arbetade timmar i relation till antalet invånare i arbetsför ålder minskat från en redan i utgångsläget låg nivå.

Problemen med för få arbetade timmar väntas fortsätta. I Konjunkturinstitutets Lönebildningsrapport 2005 framhålls vikten av att öka arbetsutbudet. Enligt KI:s huvudprognos ökar under perioden 2006–2015 antalet arbetade timmar endast med i genomsnitt 0,3 % per år medan BNP-ökningen beräknas till 2,5 % per år. Den svaga ökningen av antalet arbetade timmar medför enligt KI antingen skattehöjningar eller nedskär-

ningar i välfärdssystemen med ca 8 miljarder kronor per år för att uppnå målet om 2 % offentligt finansiellt sparande. KI drar slutsatsen att antalet arbetade timmar måste öka väsentligt. Arbetsutbudet behöver bli högre och arbetslösheten lägre.

Den önskvärda situationen är således långt från dagens. Regeringens sysselsättningsmål om att 80 % av befolkningen mellan 20 och 64 år ska vara reguljärt sysselsatt 2004 är avlägset. Detsamma gäller målet om 4 % öppen arbetslöshet – den öppna arbetslösheten var i augusti 2005 så hög som 6,5 %, visar SCB:s arbetskraftsundersökning. Svårigheterna för regeringen att nå sitt s.k. ohälsomål är betydande.

Den senaste AMS-statistiken (september 2005) illustrerar också tydligt några av problemen på arbetsmarknaden:

- Arbetslösheten är fortsatt hög. I slutet av september i år var 5,1 % av arbetskraften, eller närmare 237 000 personer, inskriven som arbetslös vid landets arbetsförmedlingar. Det är en ökning med 13 000 personer jämfört med september 2004. Den största ökningen har skett bland kvinnor.
- Obalanstalet – dvs. antalet personer som är öppet arbetslösa eller deltar i arbetsmarknadspolitiska program – uppgick i september till 7,7 %, vilket motsvarar 358 000 personer. Detta är en ökning med 12 000 personer jämfört med september 2004.
- Drygt 50 000 ungdomar var arbetslösa i september 2005. Det är en ökning med 7 000 sedan september 2004.
- Antalet långtidsarbetslösa ökade med närmare 9 000 personer mellan september 2004 och september 2005 och uppgick i slutet av september till 59 000. Också bland ungdomar 18–24 år ökade antalet långtidsarbetslösa under samma period.
- Antalet långtidsinskrivna (minst två år i arbetslöshet och/eller program) ökar fortfarande något. I september uppgick antalet till 37 000, vilket är 2 000 fler än för ett år sedan.

De omfattande problemen på arbetsmarknaden, ohälsan och det växande utanförskapet är synnerligen allvarliga. Dit hör också den höga korttids- respektive långtidsfrånvaron från arbete.

Det måste löna sig att arbeta. Fattigdomsfällorna måste tas bort så att inte ökade inkomster äts upp av minskade bidrag och höjd skatt.

Det sysselsättningspaket som regeringen presenterar i budgetpropositionen innebär ingen lösning på problemen på arbetsmarknaden, i samhälls- ekonomien eller på globaliseringens utmaningar.

Paketet består framför allt av tillfälliga sysselsättningsåtgärder. En stor del av insatserna ska dessutom bara vara verksamma över valet, eller som längst t.o.m. 2007. Finansieringen sker framför allt med lånefinansiering och genom att regeringen manipulerar med utgiftstaket genom att redovisa utgifter som nedsättning av inkomster. Dessutom kan paketet med fler plat-

ser väntas ge upphov till betydande undanträngningseffekter. Regeringens subventionerade programplatser hindrar andra arbetslösa från att få riktiga, osubventionerade arbeten.

Vi förordar i stället det reformpaket som lagts fram av våra fyra partier gemensamt inom ramen för Allians för Sverige. Några av våra viktigaste förslag på arbetsmarknads- och arbetslivsområdena är följande:

- Nystartsjobb som innebär att arbetsgivaravgifterna tas bort helt för personer som levt på vissa offentliga bidrag under mer än ett år.
- Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar.
- En reformering av arbetslöshetsförsäkringen som blir obligatorisk och omfattar alla som förvärvsarbetar. Egenfinansieringen föreslås öka med 10 miljarder kronor.
- En enhetlig och omstrukturerad myndighetsorganisation på det arbetsmarknadspolitiska området, minskade åtgärdsprogram och avskaffande av friåret.

Vårt gemensamma förslag från alliansen om en stor inkomstskattereform för alla som arbetar innebär lägre tröskel- och marginaleffekter för låg- och medelinkomsttagare. Det kommer också att *göra det mer lönsamt att arbeta*, liksom våra förslag som syftar till att uppmuntra och stimulera företagande. Alliansens förslag om skattereduktion för hushållstjänster innebär fler arbetstillfällen och ökade förutsättningar för jämställdhet.

Sammantaget räknar vi med att våra förslag kommer att leda till att fler människor kommer tillbaka i arbete, att fler kan och vill driva företag och att arbetsmarknadspolitiken effektiviseras så att matchningen mellan arbetsökande och lediga jobb förbättras.

2. Ramar för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m) som anför följande.

Utgiftsområde 13

Vi moderater föreslår att ramen för utgiftsområde 13 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 10 026 miljoner kronor för 2006, 10 560 miljoner kronor för 2007 och 9 161 miljoner kronor för 2008.

Det övergripande målet för moderat politik är att öka välståndet och tryggheten för alla medborgare, något som kräver ett långsiktigt perspektiv. Vår utgångspunkt är att vi vill skapa ett stort utrymme för individuellt självbestämmande och ett gemensamt ansvarstagande för allas trygghet. Den reguljära sysselsättningen måste öka om Sverige ska klara av att möta de krav som en åldrande befolkning ställer. Med fler sysselsatta i närings-

livet ökar produktionsförmågan, vilket i sin tur ger större utrymme åt hushållens konsumtion och ökade skatteintäkter för finansiering av välfärden.

Ett program för ökad sysselsättning måste vara brett och innehålla ömsesidigt förstärkande beståndsdelar om det verkningfullt ska kunna förbättra ekonomins funktionssätt och produktionsförmåga. Det 10-punktsprogram för ökad sysselsättning som vi moderater presenterar i vår ekonomisk-politiska motion är utformat efter dessa förutsättningar. Det innehåller bl.a. förslag om förbättrad innovationsfinansiering och åtgärder för att förbättra förutsättningarna för småföretag.

Sysselsättningen och efterfrågan på arbetskraft påverkas av flera faktorer. Utbudet av arbetskraft, produktivitetstillväxten och konkurrensen är några sådana. Lönebildningen och arbetsmarknadens funktionssätt är beroende av ersättningsreglerna i arbetslöshetsförsäkringen, löneförhandlingsmodellen och skattekillen på arbete. Utbudet av arbetskraft påverkas bl.a. av hur lönsamt det är att arbeta respektive av att vara frånvarande från arbetsmarknaden.

Bland de olika delarna i Moderaternas sysselsättningsprogram ingår de förslag som vårt parti tillsammans med Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet gemensamt har presenterat inom ramen för Allians för Sverige. Det gäller bl.a. reformer för att arbetsmarknaden ska bli mer flexibel. Arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring tydliggörs genom att ersättningen sänks och villkoren stramas upp.

Vi moderater vill framhålla att arbetslinjen måste förstärkas genom bättre regelefterlevnad och användning av sanktioner i arbetslöshetsförsäkringen. Sambandet mellan arbetslöshet och lönebildning ska klargöras genom att arbetslöshetsförsäkringen i mindre utsträckning än i dag subventioneras via skatter och i större utsträckning genom avgifter baserade på arbetslösheten i respektive arbetslöshetskassa. AMS får en mer självständig ställning och tydlig roll och en enhetlig myndighetsorganisation. Därmed kan matchningen förbättras.

En annan viktig del i det moderata sysselsättningsprogrammet avser en reformerad integrationspolitik. Där ingår en rad åtgärder, bl.a. nystartsjobb, lärlingsintroduktion, jobbgaranti och arbetskrav i socialtjänstlagen, skärpt diskrimineringslagstiftning och yrkesprov för att underlätta validering av kompetens.

Nystartsjobben, som vi föreslår tillsammans med övriga partier i alliansen, innebär att arbetsgivaravgifterna helt tas bort för personer med en svagare förankring på arbetsmarknaden, t.ex. personer som varit sjuk-skrivna, arbetslösa, förtidspensionerade eller beroende av socialbidrag längre än ett år. Genom nystartsjobben sänks trösklarna för sysselsättning i näringslivet. Vi moderater vill också förbättra möjligheterna för arbetshandikappade personer att få arbete genom ökade anslag till lönebidrag.

Alliansens förslag om ett arbetsavdrag mot förvärvsinkomster minskar tröskeeffekten vid inträde på arbetsmarknaden och reducerar marginaleffekterna. Kostnaderna för att anställa reduceras såväl genom förslagen om sänkta arbetsgivaravgifter vid nyanställningar och i nystartsjobb som genom vidgade möjligheter till korttidsanställningar. Dessa åtgärder leder, tillsammans med bl.a. ett arbetsavdrag för näringsinkomster och avdrag för hushållstjänster, till bättre förutsättningar för företag som vill växa och anställa.

Vi motsätter oss på principiella grunder att arbetsmarknadspolitiska åtgärder kan ökas utan att detta belastar utgiftssidan. Genom att regeringen finansierar åtgärder med minskade intäkter kringgås på ett ej önskvärt sätt det av riksdagen beslutade budgettaket. Från alliansens sida säger vi nej till regeringens plusjobb och dagens riktade anställningsstöd. Friåret avskaffas.

Förmånsinteckningarnas värde bör återställas, vilket innebär ett ökat anslagsbehov för lönegaranti.

Utgiftsområde 14

Vi föreslår att ramen för utgiftsområde 14 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 292 miljoner kronor för 2006, 438 miljoner kronor för 2007 och 443 miljoner kronor för 2008.

Från alliansens sida vill vi göra ett antal myndighetsbesparingar, däribland på Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet. Arbetslivsinstitutets anslag minskas med sikte på nedläggning av institutet.

Moderaterna förordar en annan myndighetsstruktur än regeringen under utgiftsområde 14. Därigenom underlättas möjligheterna att föra en kraftfull och samlad politik mot diskriminering. Vi förespråkar en enhetlig lagstiftning och samordning av rättsväsendets insatser inom diskrimineringsområdet. Jämställdhetsombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning läggs samman med Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Handikappombudsmannen till en gemensam myndighet, Ombudsmannen mot diskriminering. Vi vill avskaffa anslaget Särskilda utbildningsinsatser.

3. Ramar för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv (fp)

av Tina Acketoft (fp) och Carl B Hamilton (fp) som anför följande.

Utgiftsområde 13

Folkpartiet liberalerna föreslår att ramen för utgiftsområde 13 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 14 866 miljoner kronor för 2006, 14 047 miljoner kronor för 2007 och 15 108 miljoner kronor för 2008.

En miljon människor som skulle kunna gå till ett arbete gör inte det. I stället är de arbetslösa, sjukskrivna, föremål för arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller fortsätter att studera i väntan på att arbetsmarknaden ska förbättras.

Arbete och företagande måste löna sig bättre. Omfattande åtgärder måste vidtas för att bryta segregationen. Det viktigaste är att komma i reguljärt arbete och få språkkunskaper. Från Folkpartiets sida vill vi införa ett sysselsättningsmål om att minst 60 % av alla i arbetsför ålder ska ha ett arbete i varje grannkapsområde och valdistrikt. Den bristande jämställdheten måste motverkas.

Folkpartiet föreslår tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet i Allians för Sverige reformer som inriktas mot fler jobb och fler människor i arbete. En stor inkomstskattereform genomförs med tyngdpunkt på att minska tröskel- och marginaleffekterna för låg- och medelinkomsttagare. Genom ett särskilt jobbavdrag blir det mer lönsamt att arbeta och att gå från bidragsförsörjning till försörjning genom arbete.

I alliansens reformförslag ingår också en rad förändringar av arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsförsäkringen. Genom ett antal åtgärder ska det bli mer lönsamt att anställa fler medarbetare och driva företag. Anställning i nya och växande företag underlättas genom sänkta arbetsgivaravgifter. Nystartsjobb införs för att förbättra möjligheterna till arbete för personer som länge varit arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller socialbidragsberoende.

Folkpartiet presenterar i sin ekonomisk-politiska motion sitt program för att få fler i arbete. Vi betonar införande av en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och effektivisering av arbetsmarknadspolitiken. En enhetlig myndighetsorganisation införs, myndigheten ges en självständig professionell ledning och det politiska inflytandet minskas. Friåret avskaffas och åtgärdsprogrammen reduceras, samtidigt som dagens riktade anställningsstöd ersätts med nystartsjobb. Programmet innefattar också alliansens gemensamma reformförslag.

Vi folkpartister vill inte att arbetsföra människor ska tvingas att leva en ofta passiviserande tillvaro på socialbidrag. Därför vill vi införa en jobb- och utvecklingsgaranti för dem som önskar ta i anspråk försörjning från det offentliga. Syftet med garantin är att med hjälp av individuellt utformade åtgärder så snabbt som möjligt hjälpa deltagarna vidare till den reguljära arbetsmarknaden.

Vi vill också banta Arbetsmarknadsverket och öppna för nya sätt att arbeta inom arbetsmarknadspolitiken. Arbetsförmedlingsverksamheten kan effektiviseras genom att privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag tillåts komplettera den statliga arbetsförmedlingen. De delar av arbetsmarknadspolitiken som bäst hjälper människor i arbete ska prioriteras.

Förmånsinteckningarnas värde bör höjas, vilket innebär ett ökat anslagsbehov för lönegaranti.

Utgiftsområde 14

Folkpartiet föreslår att ramen för utgiftsområde 14 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 324 miljoner kronor för 2006, 470 miljoner kronor för 2007 och 476 miljoner kronor för 2008.

Från alliansens sida vill vi göra ett antal myndighetsbesparingar, däribland på Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet. Arbetslivsinstitutets anslag minskas med sikte på nedläggning av institutet. Delar av verksamheten överförs till exempelvis universitet.

Folkpartiet föreslår att ett sparbetning läggs på anslaget Särskilda utbildningsinsatser. Anslaget till Arbetsdomstolen bör utgå och medlen föras till utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

4. Ramar för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv (kd)

av Stefan Attefall (kd) som anför följande.

Utgiftsområde 13

Vi kristdemokrater föreslår att ramen för utgiftsområde 13 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 10 401 miljoner kronor för 2006, 9 609 miljoner kronor för 2007 och 8 151 miljoner kronor för 2008.

Kristdemokraterna anser att det ska införas ett nytt styrmål för den ekonomiska politiken och arbetsmarknadspolitiken, nämligen antalet arbetade timmar. Förutom att öka det totala *antalet* arbetade timmar i ekonomin bör även den totala *andelen* arbetade timmar hos den arbetsföra befolkningen öka till de nivåer som förekom på 1980-talet. Endast genom ett ökat antal arbetade timmar kan välfärdssystemen tryggas på längre sikt.

Kristdemokraterna vill göra radikala omläggningar av skattesystemet och bl.a. genomföra betydande inkomstskattesänkningar, främst för låg- och medelinkomsttagarna. Detta innebär ökad egenmakt för människor med små omständigheter och kommer att stimulera människor till att gå från bidragsförsörjning till arbete, eller från deltidsarbete till längre arbetstid. Därmed minskar utgifterna i socialförsäkringssystemen, och antalet skattebetalare ökar – och i och med detta de offentliga intäkterna. Den skatterabatt i form av ett förvärvsavdrag som vi förordar kommer redan på kort sikt att öka utbudet av arbetskraft genom att utbytet av att arbeta ökar jämfört med att inte göra det.

Arbetsutbudet påverkas också av efterfrågan på arbetskraft – fler söker sig till arbetsmarknaden när det blir fler platsannonser i tidningarna. För att stimulera efterfrågan på arbetskraft har vi en rad förslag riktade mot främst små och medelstora företag, inte minst inom den arbetsintensiva privata tjänstesektorn. Kristdemokraterna har tillsammans med Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet inom ramen för Allians för Sverige lagt fram en rad förslag av stor betydelse för arbetsmarknaden. Ett av

dessa, nystartsjobb, införs för att ge dem en chans som under lång tid varit arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller socialbidragsberoende. Vi menar att nystartsjobben gör att stora grupper som inte lyckats etablera sig på arbetsmarknaden får en chans att göra ”comeback” i arbetslivet, vilket medför att arbetsutbudet ökar och människors möjlighet till egenförsörjning förbättras.

Alliansens gemensamma förslag om en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring med ett reformerat regelsystem och en höjd egenfinansieringsgrad kommer att leda till både ökad trygghet och en bättre lönebildning.

Vi förordar en helt ny arbetsmarknadspolitik som sätter den enskilda människan i centrum och bl.a. öppnar för fler aktörer och större konkurrens mellan dessa. Det gäller bl.a. bemanningsföretag som ska kunna konkurrera om förmedlingsuppdrag för ungdomar. Detta kommer att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och gynna dem som drabbats hårdast av den ökande arbetslösheten på senare år.

Kristdemokraterna anser att det bör göras en särskild satsning på personer som befinner sig i gränslandet mellan statens arbetsmarknadspolitik och kommunernas socialpolitik. Vi kallar reformen Bruk för alla och den riktas till de mellan 10 000 och 20 000 personer som står längst från arbetsmarknaden och varit arbetslösa under en mycket lång tid.

Inom alliansen är vi eniga om att regeringens s.k. plusjobb måste avvisas eftersom de är tillfälliga jobb och kommer att leda till undanträngningseffekter i kommunerna. Vi anser också att friåret måste avskaffas.

Från kristdemokratiskt håll anser vi även att bidraget till Stiftelsen utbildning Nordkalotten bör avvisas. Förmånsinteckningarnas värde för bankernas utlåning till företag bör återställas till 100 %, vilket innebär ett ökat anslagsbehov för lönegaranti.

Utgiftsområde 14

Vi kristdemokrater föreslår att ramen för utgiftsområde 14 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 339 miljoner kronor för 2006, 533 miljoner kronor för 2007 och 539 miljoner kronor för 2008.

Kristdemokraterna har tillsammans med Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet lagt fram förslag om besparingar på Arbetsmiljöverket. Arbetslivsinstitutet bör avvecklas under en treårsperiod. Vårt parti anser också att de bidrag till särskilda utbildningsinsatser som Arbetslivsinstitutet fördelar till arbetsmarknadens parter bör avskaffas fr.o.m. 2006.

5. Ramar för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv (c)

av Margareta Andersson (c) som anför följande.

Utgiftsområde 13

Centerpartiet föreslår att ramen för utgiftsområde 13 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 8 017 miljoner kronor för 2006, 8 620 miljoner kronor för 2007 och 8 668 miljoner kronor för 2008.

För Centerpartiet är det fundamentalt att besluten fattas så nära människan som möjligt. Det gäller inte minst arbetsmarknadspolitik. Arbetsmarknadspolitik måste effektiviseras och i huvudsak inriktas på att matcha arbetssökande med lediga arbeten.

Det måste alltid löna sig att arbeta, och från Centerpartiets sida tror vi att det behövs starkare incitament och drivkrafter för att få fler människor i arbete. Tillsammans med Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna föreslår våra partier i Allians för Sverige betydande skattelättnader för framför allt människor med låga och normala inkomster. Syftet är att göra det mer lönsamt att arbeta. Arbetslöshetsförsäkringen reformeras och får en tydligare omställningsprägel. Egenfinansieringen höjs och en rad regelförändringar genomförs.

Centraliseringen av den svenska arbetsmarknaden behöver brytas. Ett viktigt steg för att bryta centralstyrningen är att arbetsförmedlingarna, och ytterst de arbetssökande, ges mer möjlighet och makt att påverka. Arbetsmarknadsverket bör avvecklas i sin nuvarande form och lokala lösningar få en betydande roll på arbetsmarknaden. Alliansen anser att en enhetlig myndighetsorganisation ska genomföras inom arbetsmarknadspolitik. Den nya arbetsmarknadsmyndigheten ska ges en självständig professionell ledning och det politiska inflytandet minska. Från Centerpartiets sida räknar vi med en besparing på 1,5 miljarder kronor på anslaget till Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader. Medel från bl.a. denna besparing ska gå till en satsning som öppnar för en mångfald av aktörer, däribland privata arbetsförmedlingar, föreningar och organisationer, som ska kunna arbeta parallellt med de statliga arbetsförmedlingarna.

Erfarenheter från andra länder och forskningsresultat tyder på att en effektiv väg för att förbättra sysselsättningsläget för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden är att sänka arbetsgivaravgifterna. Från alliansens sida lägger vi fram förslag om nystartsjobb där arbetsgivaravgifterna helt tas bort för personer som uppburit arbetslöshetsersättning, sjukpenning, förtidspension eller socialbidrag i mer än ett år. Alliansen föreslår också sänkta arbetsgivaravgifter vid nyanställningar.

Dagens arbetsmarknadspolitiska program leder inte i någon stor utsträckning till arbete. Alliansen anser att neddragningar av programmen kan göras. Nystartsjobben som Centerpartiet föreslagit tillsammans med övriga partier i alliansen beräknas ge fler arbeten åt dem som i dag deltar i arbets-

marknadspolitiska program med aktivitetsstöd. Centerpartiet för över medel till gymnasieskolan (utgiftsområde 16) för en långsiktig satsning på lärlingsutbildning, något som kommer att ha gynnsam effekt på arbetsmarknaden på sikt.

Centerpartiet avvisar regeringens sysselsättningspaket. Vi förordar en långsiktig satsning på akademikerpraktik och säger nej till regeringens förslag om en kortsiktig satsning på arbete och praktik till högskoleutbildade.

Lönebidragstaket höjs från regeringens nivå på 16 700 kr per månad till 17 700 kr per månad, och antalet lönebidragsplatser ökas med ca 5 000.

Förmånsinteckningarnas värde bör återställas, vilket innebär ett ökat anslagsbehov för lönegaranti.

Utgiftsområde 14

Centerpartiet föreslår att ramen för utgiftsområde 14 anpassas nedåt i förhållande till regeringens förslag med 314 miljoner kronor för 2006, 460 miljoner kronor för 2007 och 466 miljoner kronor för 2008.

Centerpartiet och övriga partier inom alliansen – Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna – anser att besparingar ska göras på Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet. Institutet bör läggas ned och forskningen, enligt Centerpartiets uppfattning, flyttas över till universiteten. Anslaget för Arbetsdomstolen bör utgå och medlen föras över till utgiftsområde 4 Rättsväsendet.